

УДК 330.59:331.215.4(477)

НЕОБХІДНІСТЬ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Студ. А.С.Микитченко гр. БМН-18

Науковий керівник д.е.н., проф. Н.П. Борецька
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета – розгляд основних шляхів підвищення рівня життя населення України в сучасних умовах. Виокремлена мета обумовила вирішення наступних завдань: виявлення складових рівня життя населення; розгляд основних показників, які характеризують рівень життя населення; дослідження досягнутого в Україні рівня життя населення; обґрунтування основних шляхів підвищення рівня життя населення України в сучасних умовах

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єкт дослідження – теоретико-методичні аспекти рівня життя населення.

Предмет дослідження – рівень життя населення України.

Результати дослідження. З розвитком цивілізації тісно взаємопов'язаний рівень життя населення, оскільки він характеризує досягнутий стан розвитку економічної системи та є основним пріоритетом економічної та соціальної політики держави.

Одна з найголовніших економічних та соціальних категорій це рівень життя населення. Під рівнем життя розуміється рівень добробуту населення, споживання матеріальних благ і послуг і ступінь задоволення доцільних життєвих потреб. Рівень життя населення визначається рівнем доходів в порівнянні з прожитковим мінімумом і зі споживчим бюджетом, рівнем заробітної плати, розвитком соціальної інфраструктури, політикою держави щодо регулювання доходів, рівнем розвитку науки та освіти, іншими факторами.

Вартість життя являє собою грошову оцінку благ і послуг, фактично споживаних в середньому домогосподарстві протягом певного проміжку часу і відповідних встановленого рівня задоволення потреб. Виділяється чотири рівні життя населення:

- 1) достаток (споживання благ, які забезпечують повне формування людини);
- 2) нормальний рівень (доцільне споживання по науково доведеним нормам, що дає можливість людині відновити його фізичні та інтелектуальні сили);
- 3) бідність (вкрай недостатнє споживання благ для нормальної життєдіяльності);
- 4) злидні (мінімальне споживання благ, що не дозволяє задовольнити найелементарніші фізіологічні та соціальні потреби і дає можливість тільки лише підтримати життєздатність людини).

Внаслідок переходу до ринкової економіки в Україні відбулося різке зниження рівня життя населення, посилилася диференціація населення за рівнем доходів. Так, як свідчить офіційна статистика, рівень бідності за витратами нижче фактичного прожиткового мінімуму у I півріччі 2017 р. становив 48,3%, а за доходами нижче фактичного прожиткового мінімуму – 39,4% та показав певне зростання порівняно з попереднім періодом

Деяко іншою є суспільна оцінка рівня життя. За даними дослідження, проведеного Соціологічною групою «Рейтинг», за останній рік у більш як 60% опитаних погіршилося матеріальне становище, у 30% воно не змінилося, лише у 6% – покращилося, 2% – не визначилися з відповіддю. Більше ніж 60% опитаним не під силу сплачувати рахунки за житлово-комунальні послуги, 35% мають змогу їх оплачувати, ще 3% не визначилися. Абсолютна більшість (97%) опитаних відчують на собі підвищення цін на споживчі товари і послуги у цьому році. Недостатньо коштів на харчування у 12% опитаних Київським міжнародним інститутом соціології [1]. Тому підвищення рівня життя є першочерговим

Вірогідні три аспекти дослідження рівня життя:

- стосовно до всього населення;
- до його соціальним групам;
- до домогосподарств з різною величиною доходу

Основним інтегральним показником, який застосовується для порівняння рівня життя населення в країнах світу є індекс людського розвитку (ІЛР). При підрахунку ІЛР враховуються три види показників:

1. Очікувана тривалість життя— оцінює довголіття.
2. Рівень грамотності населення країни (середня кількість років, витрачених на навчання) та очікувана тривалість навчання.
3. Рівень життя, оцінений через ВНД на душу населення за паритетом купівельної спроможності (ПКС) в доларах США.

У 2018 році кількість індикаторів, які вимірюють ІЛР, було розширено, а сам індекс піддався істотному коригуванню. На додаток до використовуваному ІЛР, були введені три нові індикатора: Індекс людського розвитку, скоригований з урахуванням соціально-економічної нерівності, Індекс гендерної нерівності і індекс багатомірної бідності.

Залежно від значення ІЛР країни прийнято класифікувати за рівнем розвитку: дуже високий (42 країни), високий (43 країни), середній (42 країни) і низький (42 країни) рівень.

За 2018 рік Україна отримала значення ІЛР 0,751, та посіла 88 місце серед 189 країн. Однак, не дивлячись на те що Україна увійшла до країн з високим індексом людського розвитку її показник є нижчим за середнє значення для країн у групі з високим Індексом людського розвитку, який становить 0,757, та нижчим за середнє значення для країн Європи та Центральної Азії, що складає 0,771. У період з 1990 по 2018 рр. очікувана тривалість життя при народженні в Україні (72,1) збільшилась на 2,3 роки, середня кількість років навчання (11,3) збільшилась на 2,2 роки, а середня кількість років навчання зросла на 2,6 роки. Останнім часом рівень життя в Україні, що визначається валовим національним доходом (ВНД) на душу населення(8,130), дещо зріс: приблизно на 9% за 2015-2018 рр.

Не дивлячись на це, розрив між доходами багатих та бідних тільки погіршується. Так, якщо у 2006 р. цей розрив був 1:10, у 2016 — 1:30, то у 2017 — 1:40. Тоді як у країнах ЄС такий показник становить 1:5. Розповсюдженим явищем стає бідність працівників не лише у бюджетній сфері, але й у підприємстві[2]. Середня зарплата в Україні становить 190 євро і є найнижчою у Європі, а різниця в оплаті праці чоловіків та жінок у I півріччі 2017 р. становила 26,6% [3]. Не втішними залишаються і показники заробітної плати .

У сучасних умовах переходу до ринкової економіки державні органи влади повинні мати чітке уявлення про тенденції в соціально-економічному становищі населення країни, про доходи та витрати громадян, їх заощадження і про інші фактори рівня і якості життя, з тим, щоб мати можливість оперативного впливу на ситуацію за допомогою розробки і реалізації заходів, спрямованих на підвищення добробуту і умов життя народу України

Висновки. Вивчення рівня життя населення України і його динаміки -важливий компонент комплексного соціально-економічного аналізу положення країни основною метою якого є розробка адекватних заходів політики держави.

Ключові слова: індекс людського розвитку, рівень життя населення, валовий національний дохід на душу населення, очікувана тривалість життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гідний рівень життя – 2017//Українська Гельсінська спілка з прав людини.11.06.2018 [Електронний ресурс] Ресурс доступу: <https://helsinki.org.ua/hidnyj-riven-zhyttya-2017/>
2. Що в Україні погіршувало ситуацію з правами людини у 2017? // Вгору [Електронний ресурс] – Режим доступу:<http://vgoru.org/index.php/prava-lyudini/item/24293-shcho-v-ukraini-pohirshovalo-sytuatsiiu-z-pravamy-liudyny-u-2017>
3. Навіть за Держстатом в Україні чоловіки заробляють на 27% більше за жінок // Центр інформації про права людини [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://humanrights.org.ua/material/navit_zh_derzhstatom_v_ukrajini_choloviki_zarobljajut_na_27_bilshe_zh_zhinok_